

Sygn. akt VIII GC 425/17

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie, VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym: SSR del. Rafał Lila,

Protokolant: stażysta Edyta Osińska

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2018 roku w Szczecinie,

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie

przeciwko P. W.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie na rzecz pozwanego P. W. koszty postępowania w pełnej wysokości, przy czym szczegółowe ich wyliczenie pozostawia referendarzowi sądowemu.

Sygnatura akt VIII GC 425/17

## UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 29 sierpnia 2017 r. (k. 4 i nast.) powód Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, domagał się zasądzenia od pozwanego P. W. kwoty 95.032,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 13 maja 2017 r. oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu podniósł, że pozwany jest członkiem zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. W punkcie 4 wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 19 kwietnia 2016 r. (sygn. akt I C 1017/12) nakazano pobrać od spółki na rzecz powoda 95.000 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa. Postanowieniu temu 24 października 2016 r. nadano klauzulę wykonalności. Postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce, prowadzone przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie K. K. (sygn. akt KM 152/16) okazało się bezskuteczne i zostało umorzone. W związku z egzekucją powód poniósł koszty w wysokości 32,22 zł. Roszczenie przeciwko pozwanemu uzasadnił treścią art. 299 k.s.h. wskazując, że pozwany złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki dopiero 30 czerwca 2016 r., jednak wniosek ten został oddalony postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 5 października 2016 r. (sygn. akt XII GU 191/16) z uwagi na fakt, że spółka nie dysponowała majątkiem wystarczającym na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.

W postępowaniu upominawczym (sygn. akt VIII GNc 345/17) wydano nakaz zapłaty (k. 29).

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 36 i nast.) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu skarżący zarzucił, że nie ponosi odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h., ponieważ w sprawie zachodzą przesłanki z art. 299 § 2 k.s.h. Wywodził, że przyczyną niewypłacalności spółki była właśnie wierzitelność powoda. Uprzednio nie zachodził stan niewypłacalności, więc nie zachodziły podstawy do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Jednocześnie zarzucił, że nawet przy przyjęciu, że wniosek o ogłoszenie upadłości nie został złożony we właściwym czasie, powód nie poniósł w związku z tym szkody. Zdaniem pozwanego

jego odpowiedzialność na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. jest wyłączona również z tej przyczyny, że wierzytelność powoda stanowią wyłącznie koszty sądowe i postępowania egzekucyjnego, nie zaś roszczenie materialnoprawne. Na marginesie zakwestionował zaistnienie bezskuteczności egzekucji, albowiem z uzasadnienia postanowienia oddalającego wniosek o ogłoszenie upadłości wynika, że spółka posiadała majątek pozwalający na chociaż częściowe zaspokojenie wierzytelności powoda.

### ***Sąd ustalił następujący stan faktyczny.***

Spółka (...) sp. z o.o. powstała 16 kwietnia 2010 r. Celem powstania spółki było wyłącznie dochodzenie od Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w W. ( (...)) oraz Skarbu Państwa wierzytelności, która została na tę spółkę przeniesiona. Spółka nigdy nie prowadziła działalności gospodarczej.

Pozwany od początku powstania spółki sprawuje funkcję prezesa zarządu, uprawnionego do samodzielnej reprezentacji spółki. W przeszłości pozwany był również współnikiem spółki. Jednym ze współników spółki jest ojciec pozwanego W. W..

### ***Niesporne, a nadto:***

- odpis pełny z (...) sp. z o.o. (k. 11-13);
- wzór podpisu (k. 27);
- zeznania świadka W. W. (k. 111, 114);
- zeznania pozwanego (k. 112, 114).

Spółka (...) sp. z o.o. przygotowała dla (...) sp. z o.o. sprawozdania finansowe za okresy 1 stycznia – 31 grudnia 2011 r., 1 stycznia – 31 grudnia 2012 r., 1 stycznia – 31 grudnia 2013 r., 1 stycznia – 31 grudnia 2014 r., 1 stycznia – 31 grudnia 2015 r. oraz 1 stycznia – 31 grudnia 2016 r. Spółka składała sprawozdania do sądu rejestrowego.

### ***Dowody:***

- sprawozdania finansowe (k. 42-78);
- zeznania pozwanego (k. 112, 114);

### ***a nadto:***

- odpis pełny z (...) sp. z o.o. (k. 11-13).

Dnia 10 grudnia 2010 r. pozwany zawarł ze spółką (...) sp. z o.o. umowę, na podstawie której pożyczył spółce 3.000 zł do 15 grudnia 2010 r. Ojciec pozwanego na podstawie umowy z 6 listopada 2012 r. pożyczył spółce 5.000 zł do 31 grudnia 2013 r., a na podstawie umowy z 13 maja 2015 r. pożyczył spółce 20.000 zł do 31 grudnia 2016 r. Celem pożyczek było sfinansowanie bieżących kosztów (najmu lokalu, obsługi księgowej oraz kosztów związanych z postępowaniami sądowymi przeciwko (...) oraz Skarbowi Państwa). Pozwany oraz W. W. ustnie ustalali ze spółką zmiany terminów zwrotu pożyczek; zwrot miał nastąpić po zakończeniu ww. postępowań sądowych, bowiem spodziewali się, że powództwo spółki zostanie uwzględnione.

### ***Dowody:***

- umowa z 10 grudnia 2010 r. (k. 79);
- umowa z 6 listopada 2012 r. (k. 80);
- umowa z 13 maja 2015 r. (k. 81);

- zeznania świadka W. W. (k. 111, 114);
- zeznania pozwanego (k. 112, 114).

Wyrokiem z 19 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie (sygn. akt I C 1017/12) oddalił powództwo (...) sp. z o.o. przeciwko (...) oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra (...), zasądził od spółki na rzecz (...) oraz Skarbu Państwa po 7.200 zł tytułem kosztów procesu oraz – w punkcie 4 – nakazał pobrać od spółki na rzecz powoda 95.000 zł tytułem nieuiszczonej uzupełniającej opłaty od pozwu. Powyższemu wyrokowi, w zakresie punktu 4, nadano na rzecz powoda klauzulę wykonalności postanowieniem z 24 października 2016 r.

Postępowanie egzekucyjne prowadził komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie K. K. (sygn. akt KM 152/16). Postanowieniem z 29 grudnia 2016 r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji w stosunku do spółki. Powód poniósł koszty postępowania egzekucyjnego w kwocie 32,22 zł.

### ***Niesporne, a nadto dowody:***

- wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 19 kwietnia 2016 r., sygn. akt I C 1017/12 (k. 14-14v)'
- postanowienie z 29 grudnia 2016 r., sygn. akt KM 152/16 (k. 15-15v).

Dnia 30 czerwca 2016 r. pozwany złożył wniosek o ogłoszenie upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Postanowieniem z 5 października 2016 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie oddalił powyższy wniosek oraz ustalił, że zgromadzony materiał nie daje podstaw do rozwiązania spółki bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego. Oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości uzasadnił wystąpieniem negatywnej przesłanki ogłoszenia upadłości w postaci majątku spółki niewystarczającego na zaspokojenie kosztów postępowania – art. 13 ust 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. 2015 poz. 233; dalej: **pr. upadł.**).

### ***Niesporne, a nadto dowody:***

- wniosek z 29 czerwca 2016 r. (k. 16-18);
- postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 5 października 2016 r., sygn. akt XII GU 191/16 (k. 19-23).

Pismem z 19 kwietnia 2017 r. powód wezwał pozwanego jako członka zarządu (...) spółki z o.o. do zapłaty kwoty 95.032,22 zł w terminie 7 dni od doręczenia pisma. W piśmie powołał się na art. 299 k.s.h.

W odpowiedzi z 11 maja 2017 r. pozwany oświadczył, że z uwagi na art. 299 § 2 k.s.h. nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki i poinformował o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości spółki załączając kopię tego wniosku.

### ***Dowody:***

- pismo z 19 kwietnia 2017 r. z potwierdzeniem odbioru (k. 24-25);
- pismo z 11 maja 2017 r. (k. 26).

Spółka (...) sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2015 r. była niewypłacalna (wskaźnik płynności finansowej 0,34) oraz nie posiadała majątku. Wiedza pozwanego o tym stanie była uzasadniona na dzień 23 marca 2016 r., gdy sporządzono sprawozdanie finansowe spółki za rok 2015. Wniosek o ogłoszenie upadłości spółki powinien zostać złożony 22 kwietnia 2016 r. Złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości 22 kwietnia 2016 r. nie wpłynęłoby na stopień zaspokojenia powoda. Pomiędzy 22 kwietnia 2016 r. a 30 czerwca 2016 r. (data faktycznego złożenia wniosku o upadłość) sytuacja

finansowa spółki nie zmieniała się. Gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości spółki został złożony w terminie, powód poniósłby szkodę w jednakowym stopniu, jak przy złożeniu wniosku 30 czerwca 2016 r.

### **Dowód:**

- opinia biegłego sądowego T. B. (k. 157-180) wraz z ustną opinią uzupełniającą (k. 213-214, 216; transkrypcja – k. 221-224v).

### **Sąd zważył, co następuje:**

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgłoszone w niniejszej sprawie roszczenie powoda opierało się na odpowiedzialności pozwanego jako członka zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Podstawę prawną roszczenia stanowił przepis art. 299 § 1 k.s.h. Stosownie do jego treści, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania (§ 1). Jednakże członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2).

Wskazany art. 299 § 1 k.s.h. statuuje solidarną odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania spółki w sytuacji, gdy egzekucja wobec spółki okaże się bezskuteczna. Powód dochodząc od członka zarządu zapłaty wierzytelności przysługującej względem spółki winien – stosownie do zasady rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) – udowodnić istnienie jego wierzytelności wobec spółki, a nadto fakt, że pozwany jest lub był członkiem zarządu tej spółki w okresie powstania zobowiązania spółki, a ostatecznie wykazać bezskuteczność egzekucji.

Podkreślenia wymaga, że odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania spółki nie ma charakteru bezwzględnego. Przywołany art. 299 § 2 k.s.h. przewiduje bowiem przesłanki egzoneracyjne (wyłączające odpowiedzialność członka zarządu). Do przesłanek tych należą: zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie lub wydanie w tym samym czasie postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, brak winy w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości albo brak szkody po stronie wierzyciela, pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewydania postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo niezatwierdzenia układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu. Ciężar dowodu wykazania powyższych przesłanek spoczywa na pozwanym członku zarządu, który zamierza uwolnić się o odpowiedzialności wynikającej z art. 299 § 1 k.s.h.

W rozpoznawanej sprawie poza sporem pozostawało, że powodowi przysługuje względem (...) sp. z o.o. wierzytelność o zapłatę kwoty 95.032,22 zł, która wynikała z punktu 4 sentencji prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 19 kwietnia 2016 r. (sygn. akt I C 1017/12) oraz postanowienia z 29 grudnia 2016 r. (KM 152/16). Bezsporne ponadto pozostawało, że pozwany pełnił funkcję członka zarządu spółki, a wniosek o ogłoszenie upadłości złożył 30 czerwca 2016 r. Co do zasady powód nie kwestionował twierdzeń pozwanego, że spółka została powołana w ściśle określonym celu i nie prowadziła działalności gospodarczej. Wreszcie nie było sporne, że powód wezwał pozwanego do zapłaty dochodzonej w niniejszej sprawie kwoty.

Sporne między stronami pozostawało, czy wniosek o ogłoszenie upadłości spółki został złożony we właściwym czasie, przy czym jeżeli nie został złożony we właściwym czasie, to czy niezgłoszenie wniosku skutkowało poniesieniem przez powoda szkody. Postępowanie dowodowe obejmowało dowód z przedłożonych przez strony dokumentów, których autentyczność nie była kwestionowana. Dokumenty te były wiarygodne i miały dostateczną moc dowodową,

wystarczającą dla dokonania w niniejszej sprawie istotnych ustaleń faktycznych. Na materiał dowodowy składały się również zeznania świadka W. W. oraz pozwanego. Zeznania zarówno świadka, jak i pozwanego, zasługiwały na ocenę jako wiarygodne. Pozostawały one bowiem spójne wewnątrz i wzajemnie, należy je ocenić jako logiczne, a przy tym nie pozostawały w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

W sprawie zachodziła ponadto potrzeba przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego, bowiem wiedzy specjalnej wymagało ustalenie, kiedy nastąpił stan niewypłacalności spółki, a przez to, w jakim terminie powinien zostać złożony wniosek o ogłoszenie upadłości spółki; ponadto opinia miała pomóc w ustaleniu, czy złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości 30 czerwca 2016 r. wiązało się dla powoda z jakąkolwiek szkodą. Sporządzona przez biegłego sądowego T. B. opinia pisemna została zakwestionowana, wobec czego przeprowadzony został dowód z ustnej uzupełniającej opinii. Na rozprawie 6 września 2018 r. biegły sądowy T. B. skonfrontowała się ze zgłoszonymi wobec opinii zarzutami i uznając niektóre za uzasadnione zmodyfikowała treść opinii co do określenia daty, w której powinno nastąpić zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. W pozostałym zakresie wnioski opinii podtrzymała, wyjaśniając ponadto szczególne okoliczności sporządzenia opinii w niniejszej sprawie, wynikające z faktu, że spółka nie prowadziła działalności gospodarczej, co wymagało pewnych założeń teoretycznych.

Sąd mając na uwadze cel działalności spółki (dochodzenie określonego roszczenia) i fakt, że nie prowadziła ona działalności operacyjnej zaakceptował metodykę oceny sytuacji finansowej spółki uznając, że pozwoli ona na poczynienie miarodajnych ustaleń co do stanu i daty jej niewypłacalności. Wreszcie przyjętej metodyce strony nie przeciwstawiły przekonujących zarzutów.

Sąd miał także na uwadze, że dowód z opinii biegłego podlega ocenie wprawdzie według mierników właściwych dla przedmiotu konkretnej opinii, a więc z punktu widzenia zgodności z zasadami logicznego rozumowania, wiedzy powszechnej, podstaw teoretycznych opinii wskazujących na wiedzę biegłego, sposobu formułowania opinii i jej wniosków, a także ze względu na ich jednoznaczność i zgodność z postawionymi biegłym pytaniami, jednakże nie może wnikać w ten zakres materii opinii, która wynika z wiedzy specjalistycznej biegłego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 sierpnia 2017 r., sygn. akt I CSK 328/17, L.). Jako że pisemna opinia biegłego sądowego została zmodyfikowana, jej mankamenty dostrzeżone przez strony zostały usunięte, a strony nie podnosiły potrzeby dalszego uzupełnienia opinii tudzież przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego, należało przyjąć, że finalne wnioski opinii zasługiwały na uwzględnienie.

W świetle wskazanych powyżej bezspornych okoliczności sprawy należało przyjąć, że powód wykazał przesłanki odpowiedzialności pozwanego z art. 299 § 1 k.s.h., tj. istnienie wierzytelności spółki. Z materiału dowodowego wynika także, że powód prowadził wobec spółki postępowanie egzekucyjne, które zostało umorzone jako bezskuteczne. Wydanie przez komornika sądowego postanowienia o umorzeniu egzekucji wobec jej bezskuteczności stanowiło wystarczający dowód wystąpienia bezskuteczności egzekucji wobec spółki. Należy również podkreślić, że spełnienie tej przesłanki z art. 299 § 1 k.s.h. zostało również udowodnione postanowieniem oddalającym wniosek o ogłoszenie upadłości spółki z przyczyny braku majątku wystarczającego na przeprowadzenie postępowania upadłościowego. Takie postanowienie również jest wystarczające dla wykazania odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h. (zob. R. Pabis, w: Kodeks spółek handlowych. Tom IIB. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 227–300, red. A. Opalski, Legalis 2018, kom. do art. 299 k.s.h.).

Nawiązując do wierzytelności powoda należy wskazać, że na powyższą wierzytelność składały się koszty sądowe (nieuiszczona uzupełniająca opłata od rozszerzonego pozwu) oraz koszty egzekucyjne (koszty bezskutecznego postępowania egzekucyjnego przeciwko spółce). Odnosząc się do zarzutu pozwanego, że tego rodzaju wierzytelności nie są objęte odpowiedzialnością na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. należy zwrócić uwagę, że jego stanowisko nie zasługiwało na aprobatę. Wedle brzmienia art. 299 § 1 k.s.h. nie następuje żadnego rodzaju dyferencjacja odpowiedzialności członków zarządu poprzez kryterium źródła wierzytelności wobec spółki. Na kanwie zagadnienia odpowiedzialności członków zarządu za koszty procesu i postępowania egzekucyjnego należnym od spółki Sąd Najwyższy orzekł, że „odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na podstawie art. 299 KSH obejmuje zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu, koszty

postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji i odsetki ustawowe od należności głównej” (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 r., sygn. akt III CZP 118/06, L.). Analogiczny status posiadają zobowiązania dłużnika wynikające z obciążenia nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Pozwany powoływał się na zaistnienie w sprawie przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 k.s.h., zaś przeprowadzone postępowanie dowodowe potwierdziło jego stanowisko procesowe.

Zarzut oparty na przesłance złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie nie okazał się trafny. Stosownie do art. 21 ust. 1 i 2 pr. upadł. pozwany – jako prezes zarządu – miał obowiązek złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. w terminie 30 dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, czyli niewypłacalność w rozumieniu art. 11 pr. upadł. Zgodnie z art. 11 pr. upadł. dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (ust. 1). Domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące (ust. 2). Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, jest niewypłacalny także wtedy, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące (ust. 3). Do majątku, o którym mowa w ust. 2, nie wlicza się składników niewchodzących w skład masy upadłości (ust. 4). Do zobowiązań pieniężnych, o których mowa w ust. 2, nie wlicza się zobowiązań przyszłych, w tym zobowiązań pod warunkiem zawieszającym oraz zobowiązań wobec wspólnika albo akcjonariusza z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach, o których mowa w art. 342 ust. 1 pkt 4 (ust. 5). Domniemywa się, że zobowiązania pieniężne dłużnika przekraczają wartość jego majątku, jeżeli zgodnie z bilansem jego zobowiązania, z wyłączeniem rezerw na zobowiązania oraz zobowiązań wobec jednostek powiązanych, przekraczają wartość jego aktywów, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące (ust. 6).

Ustalenie, kiedy wystąpił stan niewypłacalności (...) sp. z o.o. wymagał, jak wspomniano, wiedzy specjalnej, zaś biegły sądowy T. B. w sporządzonej opinii wskazała, że spółka była niewypłacalna (z uwagi na wartość wskaźnika płynności finansowej) na dzień 31 grudnia 2015 r., przy czym wiedza pozwanego o wystąpieniu niewypłacalności była uzasadniona na dzień 23 marca 2016 r., gdy sporządzono sprawozdanie finansowe za rok 2015. Po usunięciu nieprawidłowości opinii, przejawiającej się w przyjęciu nieaktualnego brzmienia art. 21 pr. upadł., biegły sądowy T. B. określiła, że pozwany powinien złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości 22 kwietnia 2016 r. Zważywszy na fakt, że wniosek o ogłoszenie upadłości pozwany złożył dopiero 30 czerwca 2016 r., nie można było uznać, aby wniosek został złożony we właściwym czasie. Właściwy czas w rozumieniu art. 299 § 2 k.s.h. to „taki moment, w którym wprowadzie wszystkich wierzycieli nie da się już zaspokoić, ale istnieje jeszcze majątek spółki pozwalający na co najmniej częściowe zaspokojenie jej wierzycieli w postępowaniu upadłościowym” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 marca 2018 r., sygn. akt III CSK 398/16, L.). Tymczasem, jak wynika z postanowienia oddalającego wniosek o ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. wierzyciele spółki nie mogliby w postępowaniu upadłościowym uzyskać jakiegokolwiek zaspokojenia, bowiem majątek spółki nie umożliwiał nawet zaspokojenia przewidywanych kosztów postępowania upadłościowego.

Niemniej zamierzony przez pozwanego skutek odniosło powołanie się przez niego na inną przesłankę egzoneracyjną, a mianowicie fakt, że pomimo niezłożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki powód nie poniósł szkody. Odnotować należy, że istnieje domniemanie związku pomiędzy szkodą wierzyciela a niezłożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości oraz winą po stronie obowiązanej osoby (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 marca 2016 r., sygn. akt I CSK 68/15, L.). Jak przyjmuje się w orzecznictwie „stwierdzenie braku szkody po stronie wierzyciela zakłada wykazanie, że pomimo wdrożenia we właściwym czasie postępowania upadłościowego, wierzyciel nie uzyskałby w tym postępowaniu zaspokojenia swojej należności ze względu na brak wystarczającego majątku spółki. Pojęcie szkody należy odnosić do obniżenia potencjału majątkowego spółki, dlatego członek zarządu powinien, odwołując się do stanu majątkowego spółki istniejącego w czasie właściwym dla zgłoszenia upadłości i biorąc pod uwagę przewidzianą w postępowaniu upadłościowym kolejność zaspokojenia z masy upadłości, wykazać niemożność uzyskania przez

wierzyciela zaspokojenia swego zadłużenia” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2018 r., sygn. akt III CSK 53/18, L.).

Okoliczność, że złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości 30 czerwca 2016 r. nie skutkowało poniesieniem przez powoda szkody została wykazana za pomocą dowodu z opinii biegłego sądowego T. B.. Mianowicie w opinii zostało wyjaśnione, że w okresie od 22 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2016 r. sytuacja finansowa spółki nie zmieniła się, w konsekwencji czego, nawet, gdyby wniosek został złożony w terminie, powód nie uzyskałby zaspokojenia w większym stopniu. Skoro zatem stopień możliwości zaspokojenia wierzytelności powoda pozostaje w niniejszej sprawie niezależny od daty złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości po terminie, to należy uznać, że pozwany zdołał wykazać omawianą przesłankę egzoneracyjną. Tym samym pozwany uwolnił się od odpowiedzialności opartej na art. 299 § 1 k.s.h.

Odnoszenie się do pozostałych zarzutów zgłoszonych wobec żądania pozwu, w związku z powyższą konstatacją, należy uznać za zbędne.

W tych okolicznościach powództwo podlegało oddaleniu (punkt I sentencji).

Wobec oddalenia powództwa należało ustalić, że powód w całości uległ co do dochodzonego roszczenia i jest stroną przegrywającą w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. W niniejszej sprawie na podstawie art. 108 § 1 zd. drugie należało jedynie orzec o samej zasadzie ponoszenia przez strony kosztów procesu, tj. obowiązku zwrotu przez powoda kosztów procesu poniesionych przez pozwanego, a szczegółowe wyliczenie kosztów pozostawić referendarzowi sądowemu (punkt II sentencji). W dacie wyrokowania niemożliwe było orzeczenie o wysokości kosztów procesu, bowiem nie została rozpoznana skarga pozwanego na orzeczenie referendarza sądowego w przedmiocie wynagrodzenia biegłego sądowego. Rozstrzygnięcie skargi jest natomiast istotne z punktu widzenia określenia kosztów procesu, bowiem warunkuje ocenę, w jakim stopniu uiszczona przez pozwanego zaliczka na wynagrodzenie biegłego będzie zaliczała się do kosztów procesu należnych pozwanemu.

Nadmienić należy, że w sprawie było brane pod uwagę odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu na zasadzie art. 102 k.p.c., jednakże w sprawie nie wystąpiły okoliczności uzasadniające takie rozstrzygnięcie. W tym zakresie uwzględnić należało również, że pozwany na rozprawie 6 września 2018 r., wskutek nakłaniania przez sąd meriti, zgłosił gotowość zawarcia ugody sądowej, jednakże powód nie wyraził woli polubownego zakończenia sprawy (pismo z 19 września 2018 r., k. 218). W tych okolicznościach nieuzasadnione było umożliwienie powodowi korzystania z dobrodziejstwa art. 102 k.p.c.